

Det vil fremgå av regnskapet at det ikke har kostet det offentlige en øre å få i gang den foran nevnte produksjon. Tvertimot har det kunnet innkassere en del i omsetningsskatt ved salg av maskinene. Den største betydning ligger imidlertid i at vi hadde maskinene for hånden da det var bruk for dem, og dessuten i at det er skapt vilkår for norsk produksjon i en vanskelig tid.

Aa. L.

TORVSTRØPRODUKSJONEN I 1940.

FOR å skaffe til veie en oversikt over våre torvstrøfabrikkers tilvirkning av torvstrø i 1940 sendte myrselskapet ved årets utgang ut spørreskjemaer til torvstrøprodusentene. Det tok lang tid å få inn igjen alle skjemaer, men nå foreligger oppgavene fullstendig.

På grunnlag av de innkomne oppgaver skal vi gi en summarisk oversikt over resultatet.

Opgavene gjelder i alt 42 fabrikker fordelt over Østlandet, Opplandet, Sørlandet og Trøndelag. I de 4 vestlandsfylker og i Nord-Norge er såvidt oss bekjent ingen fabrikkmessig tilvirkning av torvstrø.

Helt dominerende i antall fabrikker er Akershus fylke med i alt 15. Dernest kommer Hedmark som nr. 2 med 9 fabrikker og Vestfold som nr. 3 med 5 fabrikker. Som nr. 4 står Nord-Trøndelag med 4 og som nr. 5 Østfold med 3 fabrikker. I de andre 6 fylker er det bare 1 fabrikk i hvert.

For også å få rede på drivkraftspørsmålet ble det innhentet oppgave over hvilke driftsmaskiner fabrikkene har. Av de 42 fabrikker hadde 25 elektrisk kraft, 11 hadde oljemotorer og 4 hadde dampmaskin. For 2 fabrikker mangler oppgaver.

Av fabrikkene var 21 drevet som selvstendig bedrift, 4 var kombinert med gårdsbruk, 6 drev ved siden av brenntorvdrift, 7 var kombinert med sagbruk og 4 ble drevet i forbindelse med annen virksomhet.

Av disse 42 fabrikker har 11 fabrikker 2 presser og 31 har 1 presse, altså i alt 50 presser av 10—12 forskjellige fabrikata. To fabrikker er for tiden ute av drift på grunn av brann siste år.

Samtlige fabrikkers disponible strøtorvareal er oppgitt til 12,425 dekar, hvorav vel $\frac{1}{4}$ faller på Akershus fylke.

Produksjonen av ferdig torvstrø ved fabrikkene i 1940 var rundt regnet 265,000 baller. Av dette kvantum produsertes vel halvparten ved fabrikkene i Akershus fylke, hvor også landets største fabrikk (Liermosen) ligger. Hedmark hadde en produksjon av vel 50,000 baller og Vestfold ca. 36,000 baller. Alle de andre fylker hadde i 1940 en produksjon av ca. 10,000 baller eller mindre.

Den normale torvstrøproduksjon ved alle fabrikker er ca. 330,000 baller. Årets produksjon er således ca. 80 % av normalt.

Foruten denne fabrikkmessige tilvirking av torvstrø beregnet på salg, produserer en rekke andelslag revet strøtorv til fordeling blant lagets medlemmer. Dessuten stikker mange private strøtorv til eget bruk. Hvor stor denne produksjon er har vi ingen nøyaktig oppgave over, men vi regner med en masse tilsvarende ca. 250,000 baller. Den totale torvstrøproduksjon i 1940 skulle således dreie seg om ca. 515,000 baller, mot normalt ca. 580,000 baller.

Da jo den vesentligste del av strøtorven stikkes på ettersommeren eller høsten, kan en allerede nå få en tilnærmet oppgave over neste års produksjon ut fra oppgavene over stukket torv, som høsten 1940 utgjorde vel 143,000 m³. Regner en at 1 m³ torv gir 1,5 m³ løst torvstrø får en ca. 215,000 m³ løst strø, tilsvarende ca. 250,000 baller à 0,85 m³ løst torvstrø. En torvstrøballe er vanligvis ca. 0,30 m³ (0,5 m × 0,6 m × 1,0 m) og veier 50 à 60 kg.

En må imidlertid kunne regne med at en del råvare for inneværende års produksjon blir stukket i vår, så vi skulle ha håp om minst å nå fjorårets produksjon også i 1941.

O. H.

KJEMISK UGRASKRIG.

FOREDRAG I NORSK RIKSKRINGKASTING DEN 6. APRIL 1941.

Av forsøksassistent T. Vidme.

SUMAREN 1896 gjekk ein fransk bonde og sprøyte vinmarkene sine med koparvitriol. Det var visse parasittar han ville tyne. Men han la då merke til at nokre åkersennepplanter som samstundes hadde vorti oversprøyta, visna og døydde bort, medan vinrankene var helt uskadde. Dei fleste andre ville kanskje ikkje ha tenkt nærmare over dette, om dei då i det heile hadde lagt merke til det. Men til lukka for alle jorddyrkarar gjekk denne franskmannen straks bort i sin havreåker, der det var nøgda av åkersennep, for å prøve om det same forholdet skulle gjera seg gjeldande der og. Og det slo til. Åkersennepen gjekk til grunne, medan havren ikkje tok nemnande skade.

Ein hadde nok lenge kjent til at planter kan drepast med visse kjemiske stoff. Eit oppløyselig salt vil t. d. dersom det i tilstrekkeleg mengd kjem i kontakt med eit grønt blad p. g. a. osmotiske forhold dra vatnet ut or plantecellene, slik at dei til sist går til grunne. Dette gjeld også for dei salta som elles er nyttige for plantene, når dei kjem i jorda. Alle som har brukt kunstgjødsel på eng eller grasplenar har sikkert lagt merke til at graset vert «svidd», som ein seier, der det vert liggjande større gjødselklumper.

Mange stoff verkar dessutan som plantegift reint fysiologisk, når dei kjem inn i plantekroppen. Det var likevel ingen som tenkte seg